

LBRIS

We know
books

JULES VERNE

CĂPITAN LA 15 ANI

Cunosc.ro
2023

Tehnoredactare: Stejărel Decu-Jerep

ISBN: 978-630-6500-66-6

Partea întâi

Capitolul I. Bricul-goeletă Pilgrim

În ziua de 2 februarie 1873, bricul-goeletă Pilgrim se afla la 43°57' latitudine sudică și la 165° 19' longitudine vestică față de meridianul de la Greenwich.

Nava aceasta, de patru sute de tone, armată special la San Francisco pentru marile vânători de balene din Mările Sudului, aparținea lui James W. Weldon, un armator californian bogat, care de mai mulți ani încredințase căpitanului Hull comanda vasului. Pilgrim era una dintre cele mai mici, dar și din cele mai bune nave din flotila pe care James W. Weldon o trimitea la pescuit în fiecare sezon, atât dincolo de strâmtoarea Behring, până în mările nordice, cât și prin apele Tasmaniei sau ale Capului Horn, până în Oceanul Antarctic. Pilgrim naviga minunat. Greementul¹ era foarte ușor de manevrat, așa că nava putea să se aventureze cu un echipaj redus până în apropierea banchizelor de nepătruns din emisfera de sud. Căpitanul Hull știa – vorba marinarilor – «să se descurce» în mijlocul ghețurilor, care în timpul verii rătăcesc mânați de valuri până prin dreptul Noii Zeelande sau al Capului Bunei Speranțe, la o latitudine cu mult mai mică decât cea pe care o ating în mările nordice ale globului. E drept însă că e vorba doar de niște ghețuri mici, măcinați din cauza deselor ciocniri dintre ei, roși de apele calde și care se topesc mai toți în Pacific sau în Atlantic.

1. Ansamblul de catarge, cu toate parâmele și celelalte accesorii.

Căpitanul Hull, marinar cu experiență și unul dintre cei mai dibaci vânători cu harponul din toată flotila, avea sub comanda sa un echipaj compus din cinci marinari și un elev-marinar. Erau puțini pentru o vânătoare de balene, care cere un personal destul de numeros. E nevoie de oameni atât pentru manevrarea bărcilor de atac, cât și pentru hăcuirea animalelor prinse. Dar, urmând pilda altor armatori, James W. Weldon socotea că este mai economic să îmbarce la San Francisco numai atâtia marinari câți erau necesari pentru manevrarea corăbiei, în Noua Zeelandă se găseau destui vânători cu harponul, marinari de toate naționalitățile, dezertori sau nu, care căutau de lucru pe timpul sezonului și se pricepeau destul de bine în meseria de pescar. După ce trecea vremea pescuitului, oamenii aceștia erau plătiți și apoi debarcați pe țărm, unde așteptau să vină anul următor ca să fie din nou angajați pe vasele de pescuit balene. Era mai bine, așadar, să folosești marinari neangajați permanent, profitul de pe urma muncii lor fiind mai mare.

Tot astfel se petrecuseră lucrurile și la bordul vasului Pilgrim.

Bricul-goeletă terminase pescuitul din acest sezon în regiunea Cercului polar antarctic, dar nu-și completase încărcătura de butoaie cu untură de balenă și cea de fanoane². Încă de pe vremea aceea, pescuitul de balene ajunsese un lucru greu. Cetaceele, vâdate fără măsură, deveneau din ce în ce mai rare. Balena propriu-zisă, numită «nord-caper» în Oceanul înghețat de Nord și «sulpher-boltone» în Oceanul înghețat de Sud, era pe cale de dispariție. Pescarii fuseseră siliți să se repeadă asupra balenelor din specia «jubart» – un mamifer uriaș, ale cărui atacuri erau destul de primejdioase.

Așa făcuse și căpitanul Hull în cursul acestei campanii de pescuit; avea de gând însă ca în viitoarea călătorie să înainteze mai departe spre Pol, chiar dacă ar fi trebuit să pătrundă până în preajma insulelor Clarie și Adalie, insule descoperite, fără îndoială, de ilustrul comandant al corăbiilor Astrolabe și Zelee, francezul Dumont d'Urville, deși americanul Wilkes contestase acest lucru.

2. Lamele cornoașe din gura balenei.

Pe scurt, sezonul nu fusese deloc prielnic pentru Pilgrim. Cam pe la începutul lunii ianuarie, adică spre mijlocul verii australe, căpitanul Hull fusese silit să părăsească locurile de vânătoare, deși încă nu era timpul de înapoiere pentru baleniere. Cei din echipajul auxiliar – o adunătură de pușlamale – începuseră «să-i caute nod în papură», încât se gândi să se descotorosească de ei cât mai degrabă.

Așadar, Pilgrim se îndreptă spre nord-vest, către Noua Zeelandă, care putu fi zărită la orizont în ziua de 15 ianuarie. Sosi la Waitemata, portul orașului Auckland, situat în fundul golfului Chouraki, pe coasta de răsărit a insulei nordice, și debarcă pescarii angajați pentru sezon.

Echipajul nu era mulțumit. Din încărcătura corăbiei lipseau cel puțin două sute de butoaie cu grăsime de balenă. Niciodată nu avuseseră o vânătoare atât de slabă. Din această călătorie, căpitanul Hull se înapoia dezamăgit, ca un vânător iscusit care pentru prima dată s-ar întoarce cu tolba goală... sau aproape goală. Era în joc mândria lui și nu putea să-i ierte pe acei oameni de nimic a căror nesupunere compromisesese rezultatele vânătorii.

În zadar încercă să mai recruteze la Auckland un alt echipaj de vânătoare. Toți marinarii fără angajament permanent se îmbarcaseră pe celelalte baleniere. Așadar, se văzu silit să renunțe la gândul de a completa încărcătura lui Pilgrim. Se pregătea tocmai să părăsească definitiv Auckland-ul, când i se făcu pe neașteptate o cerere de a lua pe cineva la bord, cerere pe care nu o putea refuza.

Doamna Weldon, soția armatorului corăbiei Pilgrim, se afla atunci în Auckland, însoțită de fiul ei Jack, în vârstă de cinci ani, și de o rudă căreia i se spunea «vărul Benedict». James W. Weldon, pe care afacerile îl obligau uneori să viziteze Noua Zeelandă, îi adusesese acolo pe toți trei, cu gândul ca tot el să-i ducă înapoi la San Francisco.

Dar tocmai când întreaga familie era gata de plecare, micul Jack se îmbolnăvi destul de grav, și tatăl său, chemat într-altă parte de o afacere urgentă, trebui să părăsească Auckland-ul, lăsându-și aici soția, fiul și pe vărul Benedict. Trecuseră de atunci trei luni – timp lung de despărțire, pe care doamna

LBRIS

We know
books

JULES VERNE

20000

**DE LEGHE
SUB MĂRI**

Tehnoredactare: Stejărel Decu-Jerep

ISBN: 978-630-6500-65-9

Partea întâi

Capitolul I. O STÂNCĂ MIȘCĂTOARE

În anul 1866 s-a petrecut o întâmplare ciudată, un fenomen nelămurit și neînțeles, pe care fără îndoială că nimeni nu l-a uitat. Dacă lăsăm la o parte zvonurile care-i nelinișteau pe locuitorii porturilor și frământau opinia publică de pe întregul glob, trebuie să spunem că întâmplarea aceea i-a tulburat îndeosebi pe marinari. Ea a dat foarte mult de gândit negustorilor, armatorilor, comandanților de vapoare, skipperilor și masterilor din Europa și America, ofițerilor din marina militară a tuturor țărilor și, odată cu ei, guvernelor din diferitele state ale celor două continente. În adevăr, de câțva timp, mai multe vase întâlneau pe mare «ceva uriaș», un fel de obiect lunguiet, în formă de fus, câteodată fosforescent, și cu mult mai mare și mai rapid decât o balenă.

Toate faptele în legătură cu această apariție, consemnate în diferite jurnale de bord, se potriveau destul de bine între ele în ceea ce privește structura lucrului ori ființei aceleia, viteza incalculabilă a mișcărilor sale, puterea uimitoare cu care înainta, vitalitatea rară cu care părea înzestrată.

Dacă ar fi fost un cetaceu, el ar fi întrecut în mărime pe toți cei cunoscuți de știință până atunci. Nici Cuvier, nici Lacépède, nici Dumeril, nici de Quatrefages n-ar fi admis existența unui asemenea monstru, afară de cazul când l-ar fi văzut ei înșiși cu propriii lor ochi de savanți.

Luând media observațiilor făcute în diferite rânduri, înălțurând evaluările timide, care atribuiu acestui obiect o

lungime de două sute de picioare, respingând părerile exagerate care îl descriau lat de omie și lung de trei mii de picioare, se putea afirma că această ființă nemaipomenită, dacă ea exista totuși, întrecea cu mult toate dimensiunile admise până atunci de către ihtiologi.

Or, ea exista; faptul în sine nu mai putea fi tăgăduit și, ținând seama de înclinarea care îmboldește creierul omenesc spre supranatural, se va putea înțelege emoția stârnită în întreaga lume de această apariție de necrezut. Iar ca să o treci în rândul basmelor era cu neputință.

Într-adevăr, la 20 iulie 1866, vaporul Governor-Higginson, aparținând Companiei «Calcutta and Burnach steam navigation», întâlnește această namilă mișcătoare la cinci mile spre răsărit de coastele Australiei. La început căpitanul Baker crezu că se găsește în fața unei stânci necunoscute. El se pregătea chiar să-i determine poziția exactă, când două coloane de apă, zvârlite de ciudatul obiect, se înălțară șuierând la o sută cincizeci de picioare în aer. Deci, afară de cazul că prin stâncă ar fi putut străbate țâșnirile intermitente ale vreunui gheizer, Governor-Higginson avea de-a face, fără doar și poate, cu un mamifer acvatic, necunoscut până atunci, care arunca prin nările sale coloane de apă amestecată cu aer și aburi.

Un fapt asemănător a mai fost observat în ziua de 23 iulie a aceluiași an, în apele Pacificului, de către vasul Cristobal-Colon al Companiei «West India and Pacific steam navigation». Deci, acest cetaceu neobișnuit putea să se miște dintr-un loc într-altul cu o iuțeață uimitoare, dat fiind că Governor-Higginson și Cristobal-Colon îl întâlniseră într-un răstimp de trei zile în două puncte diferite ale globului, despărțite unul de altul printr-o distanță de peste șapte sute de leghe marine.

Cincisprezece zile mai târziu, la două mii de leghe de acolo, Helvetia al «Companiei Naționale» și Shannon al Companiei «Royal-Mail», mergând în direcții opuse, prin partea Atlanticului cuprinsă între Statele Unite și Europa, își semnalară reciproc apariția monstrului la 42°15' latitudine nordică și 60°35' longitudine vestică de la meridianul Greenwich. În urma acestei observații simultane, se crezu că

lungimea minimă a mamiferului poate fi evaluată la peste trei sute cincizeci de picioare englezești¹, prin faptul că Shannon și Helvetia erau mai mici decât el, deși fiecare din cele două vase avea câte o sută de metri de la prova la pupa. Or, cele mai mari balene, acelea care trăiesc prin apele insulelor Aleutine, Kulammak și Umgullik, n-au depășit niciodată lungimea de cincizeci și șase de metri – dacă o ating și pe aceasta.

Rapoartele sosite unul după altul, noile observații făcute pe bordul transatlanticului Pereire, o ciocnire între Etna, de la linia Inman, și monstru, un proces-verbal încheiat de ofițerii fregatei franceze Normandie, o foarte serioasă dare de seamă obținută de statul-major din partea comandantului Fitz-James, de pe bordul vasului Lord-Clyde, tulburară adânc opinia publică. În țările cu locuitori veseli din fire se făcură glume pe seama fenomenului, dar țările serioase și cu spirit practic, ca Anglia, America, Germania, fură viu preocupate de această problemă.

Pretutindeni în marile orașe, monstrul ajunsese la modă. A fost cântat în cafenele, prezentat în teatre și luat în bațocură în ziare. Știrile fanteziste au avut de asemenea un prilej minunat să se răspândească în fel de fel de variante. În ziare apărură din nou toate ființele uriașe născocite de mintea omului, de la balena albă, îngrozitoarea Moby Dick din regiunile hiperboreene, și până la uriașul Kraken, ale cărui tentacule pot să înlănțuie un vas de cinci sute de tone și să-l tragă în adâncurile oceanului. Au fost reproduse chiar și mărturiile din vremuri vechi, părerile lui Aristotel și ale lui Pliniu, care admiteau existența unor asemenea monștri, apoi povestirile episcopului norvegian Pontoppidan, descrierile lui Paul Eggede și în sfârșit rapoartele domnului Harrington, care trebuie crezut când afirmă că a văzut de pe bordul lui Castillan, în 1857, șarpele uriaș ce bântuise până atunci numai mările vechiului «Constitutionnel»².

Atunci izbucni nesfârșita polemică în rândul societăților și al ziarelor științifice, între cei ce credeau în existența monstrului

1. Aproximativ 106 metri. Piciorul englez arc 30-40 cm. (n.a.)

2. Probabil că autorul se referă la un vechi ziar care purta acest nume

LBRIS

We know
books

JULES VERNE

**OCOLUL
PĂMÂNTULUI
ÎN 80 DE ZILE**

Cunosc.ro
2023

Tehnoredactare: Stejărel Decu-Jerep

ISBN: 978-630-6500-71-0

Capitolul I

În anul 1872, casa cu numărul 7 de pe Saville-row, Burlington Gardens – casă în care în 1814 murise Sheridan – era locuită de Phileas Fogg, esq.¹, unul din membrii cei mai ciudați și mai remarcabili ai Reform-Club-ului din Londra, deși el își dădea, pare-se, toată osteneala să nu atragă prin nimic atenția asupra sa.

Deci, unuia dintre cei mai mari oratori care făcuse cinste Engliterei îi urma acest Phileas Fogg, personaj enigmatic, despre care nu se știa nimic, decât că era un om foarte generos și unul dintre cei mai frumoși gentlemen din înalta societate britanică.

Se spunea despre el că seamănă cu Byron – la chip, firește, căci, în ceea ce privește picioarele, n-avea nici un cusur² – însă un Byron cu mustăți și favoriți, un Byron pe care nimic nu putea să-l tulbure, care ar fi putut să trăiască o mie de ani fără să îmbătrânească.

Englez fără îndoială, Phileas Fogg poate că nu era totuși londonez. Nu fusese văzut niciodată nici la Bursă, nici la Bancă, nici la vreunul din ghișeele aflate în City.

Nici în bazinele, nici în docurile Londrei nu intrase vreodată vreo navă al cărei armator să fie Phileas Fogg.

Acest gentleman nu figura în nici un consiliu de administrație. Numele său nu răsunase niciodată la vreun colegiu de avocați, nici la Temple, nici la Lincoln's-inn, nici la Gray's-inn. El nu pledase niciodată nici la Curtea cancelarului, nici la înalta Curte de Justiție, nici la Curtea fiscală, nici la Curtea ecleziastică. Nu era nici industriaș, nici comerciant,

1. *Esquire* – titlu de politețe folosit în Anglia, atribuit oricărui om de cultură și cu rang social.

2. Aluzie la infirmitatea lui Byron, care se știe că era șchiop.

nici agricultor. Nu făcea parte nici din Institutul regal al Marii Britanii, nici din Institutul Londrei, nici din Asociația meșteșugarilor, nici din Institutul Russel, nici din Instituția literară din vest, nici din Institutul de Drept, nici din acea Instituție reunită a Artelor și Științelor, aflată sub patronajul direct al grațioasei sale maiestăți. În sfârșit, nu aparținea nici uneia din numeroasele societăți care abundă în capitala Angliei, începând cu Societatea Armonica și terminând cu Societatea entomologică, fondată în scopul principal de a distruge insectele păgubitoare.

Phileas Fogg era membru al Reform-Club-ului și atâta tot.

celor care s-ar mira că un gentleman atât de misterios făcea parte dintre membrii acestei onorabile asociații, li s-ar putea răspunde că personajul nostru fusese primit la club în urma recomandății domnilor Baring-frații, la care el avea credit deschis. De aici, o oarecare „suprafață”, firească, de vreme ce toate cecurile semnate de el erau plătite la vedere, fără dificultăți, din debitul său curent, totdeauna creditor.

Era bogat acest Phileas Fogg? Fără îndoială! Însă în ce chip făcuse această avere, n-ar fi putut să spună nici omul cel mai bine informat – iar Mr. Fogg era ultimul căruia te-ai fi putut adresa pentru a-i cere lămuriri. În orice caz, omul nu era cătuși de puțin risipitor, dar nici zgârcit, căci de câte ori trebuia întregită o sumă pentru o cauză nobilă, utilă sau generoasă, el dăruia banii fără zgomot, ba chiar anonim.

Într-un cuvânt, nimic mai puțin comunicativ decât acest gentleman. El vorbea cât mai puțin posibil – și părea cu atât mai misterios cu cât era mai tăcut. Cu toate acestea, viața sa nu avea nimic ascuns. Dar gesturile și faptele sale se repetau atât de matematic, încât imaginația nemulțumită a oamenilor caută ceva dincolo de ele.

Oare călătorise în viața lui? Pesemne da, căci nimeni nu cunoștea harta lumii mai bine decât el. Nu era colțisor, oricât de retras, despre care el, pare-se, să nu aibă cunoștințe speciale. Câteodată, însă, în puține cuvinte scurte și clare, pune ordine în miile de vorbe care circulau în club pe seama călătorilor răătăciți sau pierduți; el arăta adevăratele probabilități – și cuvintele sale parcă erau inspirate de un al doilea văz, căci evenimentele

sfârșeau totdeauna prin a le justifica. Era deci un om care trebuie să fi călătorit pretutindeni – cel puțin cu închipuirea.

Totuși se știa sigur că de mulți ani Phileas Fogg nu părăsise Londra. Cei care aveau cinstea de a-l cunoaște ceva mai bine decât ceilalți declarau că, în afară de drumul direct pe care îl străbătea în fiecare zi pentru a veni de acasă la club, nimeni nu putea pretinde să-l fi văzut vreodată în altă parte. Singurul său fel de a-și trece timpul era lectura ziarelor și jocul de wist. Câștiga adesea la acest joc tăcut, așa de potrivit cu firea lui, însă aceste câștiguri destul de serioase nu-i intrau niciodată în pungă, ci figurau în bugetul său de binefaceri. De altfel, trebuie remarcat că Mr. Fogg juca, desigur, pentru a juca, nu pentru a câștiga. Jocul era pentru el o întrecere, o luptă împotriva unei dificultăți, o luptă fără mișcare, fără mutare din loc, fără oboseală, ceea ce se potrivea de asemenea cu caracterul său.

Nu se știa ca Phileas Fogg să aibă o soție, nici copii – ceea ce se poate întâmpla celor mai cumsecade oameni – nici rude, nici prieteni – ceea ce, e drept, se întâmplă mai rar. Phileas Fogg locuia singur în casa lui din Saville-row, unde nu intra nimeni. Niciodată nu se discuta nimic în ceea ce privește casa lui. Un singur servitor era de ajuns pentru a-l servi. Prânzind și cinând la club, la ore fixate cronometric, în același salon, la aceeași masă, netratându-și niciodată colegii, nepoftind nici un străin, el nu se întorcea decât pentru a se culca, precis la miezul nopții, fără să se folosească vreodată de camerele confortabile pe care Reform-Club-ul le ținea la dispoziția membrilor săi. Din cele douăzeci și patru de ore ale unei zile, el petrecea acasă zece, fie pentru a dormi, fie pentru a se ocupa de toaleta sa. La club, dacă se plimba, o făcea totdeauna cu un pas egal, în sala de la intrare, pardosită cu parchet de diferite culori, sau pe galeria circulară deasupra căreia se rotunjea o cupolă cu vitralii albastre, susținută de douăzeci de coloane ionice în porfir roșu. Pentru prânzul sau cina sa, bucătăriile, camera, oficiul, pescăria și lăptăria clubului furnizau bogatele lor rezerve; servitorii clubului, personaje grave, în haine negre. Încălțați în pantofi cu talpă de pâslă, îl serveau în farfurii

LIBRIS

We know
books

JULES VERNE

O CĂLĂTORIE
spre centrul
PĂMÂNTULUI

Cunosc.ro
2023

Tehnoredactare: Stejărel Decu-Jerep

ISBN: 978-630-6500-70-3

La 24 mai 1863, într-o duminică, unchiul meu, profesorul Lidenbrock, se întoarse grăbit la căsuța lui din Konigstrasse nr. 19, una din străzile cele mai vechi din vechiul cartier al orașului Hamburg.

Menajera sa Martha avea tot temeiul să creadă că întârziase foarte mult pregătirea bucatelor, căci mâncarea de-abia începuse să sfârșie pe plita din bucătărie.

„Dacă unchiului i-o fi cumva foame, mi-am zis în sinea mea, cum e omul cel mai nerăbdător de pe lume, parcă-l văd c-o să scoată niște țipete desperate...”

— Vai, a și venit domnul Lidenbrock...?! strigă menajera Martha, uimită, întredeschizând ușa sufrageriei.

— Da, Martha, dar nimeni nu te poate învinui că nu-i gata masa, căci nu e încă ora două. De-abia a sunat unu jumătate la orologiul Sfântul Mihail.

— Atunci de ce s-o fi întors domnul Lidenbrock?

— Nu mă îndoiesc c-o să ne spună chiar el.

— Iată-l! Eu o șterg, domnule Axel, fă-l dumneata să înțeleagă... Și Martha se îndreptă spre laboratorul ei culinar.

Așadar, am rămas singur. Dar ca să-l fac să înțeleagă pe cel mai arțagos dintre profesori, ar fi trebuit să fiu mai puțin timid. Așa că, tocmai mă pregăteam să mă strecor prudent în cămăruța mea de la catul de sus, când auzii ușa de la stradă scârțâind din țâțâni; apoi scara de lemn trosni și ea sub călcătura unor pași mari și grei și în sfârșit apărură stăpânul casei, care străbătu în mare grabă sufrageria, năpustindu-se în odaia sa de lucru.

Totuși, în această trecere fulgerătoare prin cameră, el avu vreme să-și arunce într-un colț bastonul cu măciucie, pe masă pălăria cu boruri mari, periată în răspar, iar mie, nepotului său, să-i zvârle această poruncă răsunătoare:

— Axei, urmează-mă! We know

Nici n-am avut vreme să mă mișc, că profesorul și începu să răcnească plin de nerăbdare:

— Ei bine, n-ai venit încă?

Nici nu știu când am ajuns în biroul temutului meu maestru.

Otto Lidenbrock nu era un om rău, trebuie să recunosc, și dacă-n firea lui nu urmau să se producă unele schimbări – ceea ce, la drept vorbind, era foarte puțin probabil – cu siguranță că avea să rămână până la moarte un om grozav de original.

El deținea catedra de mineralogie la Universitatea Johannaem, și-n timpul fiecărei ore de curs își ieșea din sărite cel puțin o dată sau de două ori. Și nu din pricină că-l supărau cu ceva auditorii săi.

De fapt, prea puțin îi păsa dacă studenții veneau cu regularitate la cursuri și dacă le urmăreau sau nu cu atenție, sau dacă mai târziu ei înșiși aveau să se bucure de succes; aceste amănunte nu-l interesau câtuși de puțin. El profesa, ca să spunem așa, în mod subiectiv, conform unei expresii a filosofiei germane, adică numai pentru el și nu pentru alții. Era un savant egoist, o fântână a științei a cărei cumpănă scârțâia ori de câte ori voiai să scoți ceva din ea. Într-un cuvânt, era un zgârcit.

Și s-ar putea spune că în Germania se mai găsesc vreo câțiva profesori de soiul acesta.

Din păcate, însă, unchiul meu se cam poticnea la pronunțarea unor cuvinte și dacă acasă o mai scotea la capăt, nu același lucru se întâmpla când vorbea în public. Și e de la sine înțeles că un astfel de cusur nu-i deloc plăcut pentru un orator... într-adevăr, în timpul expunerilor sale de la universitate, deseori se oprea brusc, luptându-se cu vreun cuvânt îndărătnic, care nu voia să-i vină pe buze, unul din acele cuvinte care se înverșunează să se proțăpească în gât, care se umflă și sfârșesc prin a ieși din gură sub forma prea puțin științifică a unei înjurături. Or, faptul acesta îl înfuria peste măsură. E știut că în mineralogie sunt multe denumiri semi-grecești și semi-latine, a căror pronunțare e foarte dificilă, expresii din acelea aspre care ar răni buzele unui poet. Nu vreau să

vorbesc de rău știința aceasta. Departe de mine un asemenea gând. Dar când te afli în prezența unor cristalizări în sistemul romboedric, a unor rășine retinasfaltice, a ghlenitelor, fluoritelor, a molibdatelor de plumb, a wolframului de mangan și a titanatelor de zirconiu, să recunoaștem că și cea mai mlădioasă limbă se poate împletici.

Așadar, în oraș îi era cunoscut acest cusur demn de iertare și se abuza de el; vorbitorul era pândit, cum s-ar zice, la strâmtoare, și dacă unchiul meu se înfuria, atunci toți izbucneau în râs, ceea ce nu e o dovadă de bun gust nici măcar pentru germani. Iar dacă la cursurile sale era întotdeauna o mare afluență de auditori, oare câți din aceștia nu le frecventau cu asiduitate numai pentru a-și mai descreți frunțile la nestăpânitele accese de furie ale profesorului?!

Dar, oricum ar fi fost, nu pot să neg că unchiul meu era un adevărat savant. Cu toate că uneori spârgea diferite mostre de rocă din pricină că le cerceta prea brusc, el avea, totuși, într-o armonioasă îmbinare, pe lângă geniul geologului și ochiul mineralogului.

Înarmat cu ciocanul său, cu lanseta sa de oțel, cu acul său magnetic, cu calomelul cu care își dirija flacăra și cu flaconul său de acid azotic, era un om nespus de priceput. Știa să recunoască numai după spărtură, după aspect, după duritate, după fuzibilitate, după sunet, după miros, după gust orice mineral, pe care-l clasa fără greș printre cele 600 de specii pe care le numără azi această știință!

Nu-i de mirare că numele lui Lidenbrock era cunoscut în toate instituțiile de învățământ și în diferitele asociații naționale, dându-i-se toată prețuirea. Domnii Humphry Davy, Humboldt, căpitanii Franklin și Sabine se grăbeau să-l viziteze, ori de câte ori treceau prin Hamburg. Domnii Becquerel, Ebelmen, Brewster, Dumas, Milne-Edwards, Sainte-Claire-Deville îl consultau cu interes, în cele mai arzătoare și mai importante chestiuni în legătură cu chimia. De altfel, știința aceasta îi datora descoperiri destul de însemnate, în 1853 apăruse la Leipzig un „Tratat de Cristalografie transcendentă”, de profesorul Otto Lidenbrock, un volum mare

LBRIS

We know
books

JULES VERNE

**CINCI
SĂPTĂMÂNI
ÎN BALON**

Cunosc.ro
2023

Tehnoredactare: Stejărel Decu-Jerep

ISBN: 978-630-6500-67-3

Capitolul I

La ședința Societății regale de geografie din Londra, din piața Waterloo 3, care se ținea în ziua de 14 ianuarie 1862, era o mare afluență de auditori. Președintele Francis M... făcea onorabililor săi colegi o comunicare importantă, deseori întreruptă de aplauze.

Acest discurs, de o rară elocvență, se termină cu câteva fraze sforăitoare, pline de patriotism tumultuos:

— Anglia a pășit totdeauna în fruntea celorlalte națiuni (căci, după cum s-a putut observa, națiunile merg întotdeauna una în fruntea alteia) datorită curajoșilor ei călători și descoperirilor lor geografice. (Numeroase aprobări.) Doctorul Samuel Fergusson, unul din glorioșii ei fii, nu-și va dezminți originea. (Aplauze din toate părțile: Nu! Nu!) Această încercare, dacă izbuteste (Va izbuti!), va contopi, completându-le, cunoștințele răzlețe despre cartologia¹ africană (aprobări furtunoase), iar dacă dă greș (Niciodată! Niciodată!) va rămâne cel puțin una dintre cele mai îndrăznețe încercări ale geniului omenesc! (Toți bat din picioare cu frenezie.)

— Ura! Ura! Izbucni adunarea, electricizată de aceste cuvinte emoționante.

— Ura pentru curajosul Fergusson! Strigă un ascultător mai expansiv.

În toată sala izbucniră strigăte de admirație. Numele lui Fergusson se afla pe buzele tuturor. Faptul că numele lui era rostit de atâția englezi ne îndreptățește să credem că dobândise un ciudat prestigiu.

Sala de ședințe fremăta de entuziasmul participanților. Se găseau aici mulți călători curajoși, acum obosiți și îmbătrâniți, pe care un temperament nestatornic îi dusese cândva în cele

1. Cariologie – știință care se ocupă cu studiul hărților.

cinci părți ale lumii. Toți trecuseră din punct de vedere fizic sau moral prin mai multe sau mai puține încercări, izbutind să scape teferi din naufragii și incendii, de securile indienilor și de măciucile sălbaticilor, de stâlpul caznelor și din mâna antropofagilor polinezieni. Dar nimic nu putuse încetini bătaile inimilor lor, în timpul discursului lui sir Francis M... De când își aminteau cei prezenți, acesta fusese, fără îndoială, cel mai mare succes oratoric înregistrat la Societatea regală de geografie din Londra. Dar în Anglia entuziasmul nu se mulțumește numai cu vorbe. El bate monedă mai repede decât mașina de bătut monezi de la „The Royal Mint”.

Chiar în aceeași ședință se votă, în favoarea doctorului Fergusson, o primă de încurajare, care se ridica la suma de două mii cinci sute de lire. Suma era proporțională cu mărimea proiectului.

Unul din membrii societății îl întrebă pe președinte dacă doctorul Fergusson nu va fi prezentat oficial.

— Doctorul este la dispoziția adunării, răspuse sir Francis M...

— Să între, strigară toți, să între! Face să vezi cu proprii tăi ochi un om de o îndrăzneală atât de nemaipomenită!

— Poate că propunerea asta de necrezut, spuse un bătrân comod² apoplectic, nu este decât o păcăleală.

— Și dacă în realitate doctorul Fergusson nu există? Strigă o voce răutăcioasă.

— Ar trebui inventat! Răspuse un membru mucalit al acestei serioase societăți.

— Să între doctorul Fergusson! Spuse atunci, simplu, sir Francis M...

Și doctorul intră, întâmpinat de un tunet de aplauze, care de altfel nu-l emoționară câtuși de puțin.

Era un om cam de patruzeci de ani, de înfățișare obișnuită; temperamentul său sanguin se trăda prin culoarea aprinsă a obrazului. Avea o înfățișare rece, cu trăsăturile obrazului

2. Comodor – grad în marina Angliei și Americii, superior aceleia de căpitan.

regulate, cu un nas puternic, semănând cu linia etravei³ unei corăbii, așa cum au de obicei oamenii predestinați descoperirilor. Privirea foarte blândă, mai mult inteligentă decât îndrăzneată, dădea mult farmec fizionomiei sale; brațele-i erau lungi și păsea cu siguranța unui călător încercat.

Din toată înfățișarea lui se desprindea o gravitate liniștită, încât, privindu-l, nimeni nu l-ar fi putut bănui nici de cea mai nevinovată înșelăciune.

Ca urmare, uralele și aplauzele nu încetară decât în clipa când doctorul Fergusson ceru, printr-un gest amabil, să se facă liniște. Atunci, celebrul oaspe se îndreptă spre fotoliul ce-i era pregătit, și, în picioare, drept, cu privirea energică, ridică spre cer arătătorul mâinii drepte, rostind acest singur cuvânt:

— Excelsior!⁴

Nu! Niciodată vreo întâmpinare neașteptată a domnilor Bright și Cobden sau vreo cerere de fonduri extraordinare făcută de lordul Palmerston, pentru întărirea malurilor stâncoase ale Angliei, nu obținuse un asemenea succes. Discursul lui sir Francis M... fu cu mult depășit. Doctorul era în același timp măreț, impunător, cumpătat și stăpânit; el caracterizase situația cu un singur cuvânt: „Excelsior!”

Bătrânul comod, câștigat cu totul de acest om ciudat, ceru publicarea integrală a discursului lui Fergusson în „The Proceedings of the Royal Geographical Society of London”⁵.

Dar cine era doctorul acesta și ce voia să întreprindă?

Tatăl său, un viteaz căpitan din marina engleză, își asocia se fiul, încă din cea mai fragedă vârstă, pericolelor și aventurilor profesiei sale. Acest copil, demn de încredere, care părea să nu fi cunoscut vreodată frica, dovedi în curând că are un spirit vioi, o inteligență de cercetător și o înclinare remarcabilă pentru lucrări științifice. Afară de asta, mai dovedi și o pricepere neobișnuită în a scăpa din încurcătură; de mic ieșise

3. Etravă – partea dinainte a unei corăbii.

4. Excelsior – tot mai sus (în limba latină în text).

5. Buletinul Societății regale de geografie din Londra. (Nota în textul francez.)

LBRIS

We know
books

JULES VERNE

**UN ORAS
PLUTITOR**

Cunosc.ro
2023

Tehnoredactare: Stejărel Decu-Jerep

CAPITOLUL I.

Pe 18 martie 1867, ajungeam la Liverpool, iar vasul Great-Eastern urma să plece, doar câteva zile mai târziu, spre New-York. Aveam să urc la bordul său ca pasager, dar nu făceam altceva decât o călătorie de plăcere. Mă tenta o traversare a Atlanticului la bordul aceluia vapor uriaș. Voiam să vizitez America de Nord numai datorită conjuncturii, nu pentru un scop anume. În primul rând mă interesa Great-Eastern. Vasul cu aburi era o adevărată capodoperă a construcțiilor navale. Un oraș plutitor, o bucată de comitat detașată din solul englezesc și care, după traversarea oceanului, se va suda de continentul american! Îmi închipuiam masa aceea enormă luată de valuri, lupta ei cu vânturile pe care le sfida, îndrăzneala pe care o manifesta în fața mării neputincioase, indiferența sa, stabilitatea în mijlocul aceluia tumult care scutură, ca pe niște șalupe, nave precum Warrior și Solferinos. Dar imaginația mea se oprea cam în acest punct... Toate lucrurile pe care urma să le observ în timpul traversării, din care majoritatea nu țineau de domeniul maritim, mă interesau foarte mult. Great-Eastern nu era doar o mașină nautică, ci un microcosmos care purta cu el o lume întreagă, de aceea orice observator nu s-ar fi mirat să întâlnească acolo, ca pe scena unui teatru uriaș, toate instinctele, toate lucrurile ridicole, toate pasiunile omenești...

Lăsând în urmă gara, mă îndreptai către hotelul Adelphi. Plecarea vasului Great-Eastern era anunțată pentru data de 20 martie. Pentru că doream să fac ultimele preparative, am cerut permisiunea de a mă instala imediat la bord. Căpitanul Anderson, comandantul navei, mi-a dat voie, politicos.

A doua zi, am coborât spre bazinele care formau o dublă margine a docurilor de pe malurile râului Mersey. Podurile

ISBN: 978-630-6500-80-2

rotitoare mi-au permis să ajung pe cheiul New-Prince, un fel de plută mobilă, care urmează mișcările mării. Reprezenta locul de îmbarcare pentru numeroase nave ce făceau curse către Birkenhead, anexa Liverpoolului, situat pe malul stâng al lui Mersey.

Acest Mersey, ca și Tamisa, nu este decât un râu nesemnificativ, nedemn de a purta titlul de fluviu, chiar dacă se varsă direct în mare, fără să fie, așadar, afluentul vreunei alte ape curgătoare. Reprezintă doar o groapă adâncă, plină cu lichid, o adevărată gaură a cărei adâncime o face aptă să preia nave de mare tonaj. Așa se explică de ce pe acolo putea naviga Great-Eastern, căruia cea mai mare parte a porturilor din lume îi era strict interzisă. Datorită acestor dispoziții naturale, râulețele Tamisa și Mersey au văzut fondându-se la gurile lor două imense orașe comerciale: Londra și Liverpool. La fel, aproape în condiții identice, s-au petrecut lucrurile cu Glasgow, pe râul Clyde.

În cala de la New-Prince era pregătit un tender, mic vas cu aburi ce făcea anumite servicii pentru Great-Eastern. M-am instalat pe puntea sa, printre nenumărații muncitori și manevranți care se îndreptau spre uriașul steam-ship. Când orologiul din turnul Victoria bătu ora șapte, tenderul își ridică ancora și porni să urce pe Mersey cu mare viteză, o dată cu marea.

De abia porni, că am observat pe cală un tânăr înalt, cu fizionomie aristocratică specifică ofițerului englez. Mi s-a părut a recunoaște în el pe unul dintre prietenii mei, căpitan în armata Indiilor, cu care nu mă mai întâlnisem de mulți ani. Trebuia să mă fi înșelat însă, căci căpitanul Mac Elwin nu putea să fi părăsit Bombayul. Aș fi aflat acest lucru, dacă s-ar fi petrecut. De altfel, Mac Elwin era un tip vesel, nepăsător, un tovarăș vioi, iar cel din fața mea, chiar dacă îmi oferea trăsăturile prietenului meu, părea totuși trist și frământat de o durere tainică. Oricum ar fi fost, nu am avut timpul necesar să-l observ mai bine, căci tenderul s-a îndepărtat rapid, iar impresia fondată pe acea asemănare s-a șters ceva mai târziu din cugetul meu.

Great-Eastern era ancorat cam la trei mile în amonte, în dreptul primelor case din Liverpool. Nu se putea zări de pe

cheiul de la New-Prince. Abia după prima cotitură a râului, am văzut masa lui impresionantă. S-ar fi zis că era o insulă pe jumătate ascunsă în ceață. Stătea cu partea din față spre mine, ca să evite marea. Curând, tenderul îl înconjură, și steam-ship-ul se arătă pe toată lungimea sa. Mi s-a părut așa cum era: enorm! Trei sau patru transportoare de cărbune, acostate în flancurile sale, deversau prin sabordurile deschise, deasupra liniei de plutire, întreaga lor încărcătură. Pe lângă Great-Eastern, acele nave cu trei catarge păreau niște bărci. Coșurile lor nu atingeau nici măcar linia hublourilor care se evidențiau în coca sa. Vârfurile catargelor nu-i depășeau puntea. Uriașul ar fi putut ridica navele acelea pe sripeții portmantou, unde stăteau atârinate șalupele de salvare.

Tenderul se apropie de el. Trecu pe sub etrava dreapta a lui Great-Eastern, ale cărui lanțuri se întindeau violent sub forța valurilor. Apoi, aliniindu-se la babord, opri la baza imensei scări ce urca pe flancul său precum un șarpe.

Muncitorii debarcau grăbiți și se repezeau să urce nenumăratele trepte ale scării care se termina abia pe puntea vasului. Eu, cu capul dat pe spate, ca un turist care privește un edificiu înalt, contemplan roțile lui Great-Eastern.

Văzute dintr-o parte, acele roți păreau subțiri, scofâlcite, deși lungimea paletelor era mai mare de patru metri. Din față însă, aveau un aspect monumental. Eleganta lor armură, dispunerea axului masiv, punctul de susținere al întregului sistem, proptelele intercalate destinate să suporte ecartamentul jantei triple, acea aureolă de spițe roșii care adăposteau dispozitivul, tot ansamblul impresionant și trezea ideea unei forțe sălbatice și misterioase.

Cu câtă energie trebuiau să lovească apele, pe care fluxul le izbea de ele, paletetele de lemn, atât de temeinic fixate cu buloane! Ce vârtejuri produceau pânzelor lichide, ce mașină puternică le pune în mișcare! Câte tunete absorbite de caverna tamburilor, atunci când Great-Eastern naviga cu toată presiunea, împins de acele roți ce măsurau cincizeci și trei de picioare în diametru și o sută șazeci și șase de picioare în

LBRIS

We know
books

JULES VERNE

**DOI ANI DE
VACANȚĂ**

Cunosc.ro
2023

Tehnoredactare: Stejărel Decu-Jerep

ISBN: 978-630-6500-69-7

Capitolul I

În noaptea aceea de 9 martie 1860, norii se lăsaseră atât de jos peste mare, încât abia de mai vedeai la câțiva pași. Pe marea aceasta în freamăt, cu valuri care în rostogolirea lor aruncau lumini livide, o navă de mic tonaj gonea cu aproape toate pânzele strânse.

Era un iaht de o sută de tone – un schooner, cum sunt denumite goeletele în Anglia și în America.

Numele vasului era Sloughi. Zadarnic însă l-ai fi căutat scris pe placa de la pupa, căci vreo furtună ori poate o ciocnire i-l smulsese în parte.

Să fi fost unsprezece seara. Sub latitudinea aceea, pe la începutul lui martie, nopțile sunt încă scurte. Către cinci dimineața aveau să se ivească zorile. Dar cu cât ar fi oare mai mică primejdia dacă soarele ar lumina depărtările? Corabia șubre-zită n-ar rămâne tot o jucărie a valurilor? Nimic nu s-ar schimba... Doar domolirea hulei și încetarea vântului năvalnic ar mai salva-o de la cel mai cumplit naufragiu, în plin ocean, de parte de orice peticuț de pământ pe care vreun supraviețuitor și-ar mai găsi poate scăparea.

La pupa navei, patru băieți, unul de 14 ani, alți doi de 13 și ajutorul de marinar – musul – un negru de vreo 12 ani, toți în jurul timonei, se străduiau din răsuputeri să țină piept furiei valurilor care amenințau să culce iahtul pe o parte. Era o treabă peste măsură de grea, căci roata nu mai putea fi frânată și în orice clipă riscau să fie zvârliți peste bord.

Într-adevăr, către miezul nopții, un val năprasnic izbi iahtul în flanc cu atâta putere, încât mare minune că n-a smuls timona cu totul.

Copiii, răsturnați de zguduire, izbutiră totuși să se ridice degrabă.

— Mai merge timona, Briant? întrebă unul din ei.

— Merge, Gordon, răspuse Briant, care-și reluase locul și-și păstrase tot sângele rece.

Apoi, adresându-se unui al treilea:

— Fii tare, Doniphan, nu-ți pierde cumpătul! Trebuie să-i salvăm pe ceilalți!

Toate astea le spusese în englezește, dar, după accent, îi dădeai seama că Briant era francez. Și întorcându-se către mus:

— Ești cumva rănit, Moko?

— Nu, răspuse copilul. Numai de-am putea ține vasul în echilibru să poată tăia valurile, că altfel ne ducem la fund.

În clipa aceea, cineva dădu la o parte brusc deschizătura capotei din dreptul scării ce ducea spre salonul schoonerului. Două căpșoare apărură prin deschizătură și odată cu ele și capul vioi al unui câine care începu să latre.

— Briant! Briant! strigă un copil de 9 anișori. Ces-a-ntâmplat?

— Nimic, Iverson, nimic! îl liniști Briant. Fă bunătate și co-boară numaidecât cu Dole... Hai, ce mai stai?

— Da, dar ne e așa de frică! spuse și alt copil, mai mic ca ei.

— Ce fac ceilalți? întrebă Doniphan.

— Și lor le e frică, spuse Dole.

— Hai, hai, la locul vostru! strigă Briant. Închideți bine ușa, băgați capul sub plapumă, închideți ochii și n-o să vă mai fie frică! Nu e primejdie!

— Atenție! Alt val! strigă Moko.

O izbitură puternică din spate zdruncină vasul. De astă dată, din fericire, valul nu trecu peste punte, căci dacă apa ar fi pătruns prin deschizătura capotei, iahtul, îngreunat, n-ar mai fi putut să se ridice deasupra valurilor.

— Iute înăuntru! se răsti Gordon. Ce stați! Vă arăt eu vouă!

— Hai, copii! La culcare! le spuse mai cu blândețe Briant.

Căpșoarele se făcură nevăzute, dar un alt băiețel se arătă din spatele lor.

— Nu-ți putem fi și noi de folos, Briant?

— Nu, Baxter, nu! răspuse Briant. Tu cu Cross, cu Webb, cu Service și cu Wilcox stați cu copiii! Noi patru suntem des-tui aici!

Baxter închise ușa din interior.

— Și lor le e frică, zise Dole.

Cum! Așadar nu erau decât copii la bordul acestui iaht în luptă cu furtuna?

— Da, numai copii!

— Și câți erau la bord?

— Cincisprezece, cu Gordon, Briant, Doniphan și musul.

— În ce împrejurări se imbarcaseră?

— Vom afla în curând.

Dar cum, nu e nici un bărbat pe iaht? Nici un căpitan care să dea comanda? Nici un marinar să fie fie de ajutor? Nici un timonier care să conducă pe furtuna asta?

— Nu! Niciunul!

Așadar, nu era nimeni pe bord care să-și dea seama exact în ce anume punct se afla vasul Sloughi pe ocean? Și ce ocean! Cel mai vast din toate! Pacificul care se întinde pe două mii de leghe în lărgime, de pe țărmurile Australiei și ale Noii Zeelande până-n litoralul Americii de Sud.

Care să fi fost cauza? Să fi pierit oare echipajul vasului în vreo catastrofă? Pirați de prin Malaezia să fi pus stăpânire pe vas și să fi lăsat de capul lor la bord doar pe copilandrii aceștia, dintre care cel mai răsărit avea abia 14 ani?

Altfel, un vas de o sută de tone ar fi trebuit să dispună măcar de un căpitan, de un secund și de cinci-șase marinari. Or, din tot personalul acesta strict necesar ca să-l conducă, nu mai rămăsese decât musul.

De unde putea veni iahtul acesta, de pe ce țărmuri austral-asiatice, de prin ce arhipelaguri ale Oceaniei, de câtă vreme plutea și cu ce destinație?

Desigur că dacă vreun comandant de vapor ar fi întâlnit goeleta Sloughi prin aste mări îndepărtate, copiii ar fi știut să-i răspundă la întrebări. Din nefericire însă, la orizont nu era nici urmă de corabie, nici de vreunul din acele transatlantice ale căror drumuri se încrucișează pe mările australiene, nici de nave de comerț, cu aburi ori cu pânze, din cele trimi-se cu sutele din Europa ori din America înspre porturile din Pacific. Și chiar dacă prin preajmă s-ar fi aflat vreun asemenea

LIBRIS

We know
books

JULES VERNE

**CASTELUL
DIN CARPAȚI**

Tehnoredactare: Stejărel Decu-Jerep

ISBN: 978-630-6500-74-1

I.

Povestirea aceasta nu e fantastică, ci numai romanțioasă. Dat fiind că e neverosimilă, trebuie s-o socotim oare și neadevărată? Ar fi o greșeală. Aparținem unei vremi când totul se întâmplă, mai că avem dreptul să spunem: când totul s-a întâmplat. Dacă nu-i de crezut azi, povestirea noastră poate fi verosimilă mâine, grație resurselor științifice care constituie zestrea viitorului, iar atunci nu-i va da nimănui prin mințe s-o treacă în rândul legendelor. De altminteri, la capătul acestui practic și pozitiv secol al nouăsprezecelea, nu se mai plăsmuiesc legende nici în Bretania, ținutul sălbaticilor korrigani, nici în Scoția, pământul brownielor și al gnomilor, nici în Norvegia, patria asilor, a elfilor, a silfilor și a valkiriilor¹, nici măcar în Transilvania, unde cadrul Carpaților se pretează în chip atât de firesc la toate evocările vrăjitoarești. E cazul să notăm, totuși, că țara transilvană e încă foarte legată de superstițiile începuturilor².

Dl. de Gérando³ a descris aceste provincii ale extremei Europe, Elisée Reclus⁴ le-a vizitat. Amândoi n-au spus nimic despre ciudata poveste pe care se întemeiază acest roman. Au luat oare cunoștință de ea? Poate, dar n-or fi vrut să-i dea crezare. E păcat, pentru că ar fi povestit-o, unul cu precizia unui analist, celălalt cu poezia firească de care-i sunt pătrunse însemnările din călătorii.

1. Personaje din mitologia țărilor amintite de autor.
2. Să notăm și noi că acțiunea romanului, scris în 1892. se petrece în vremea monarhiei austro-ungare, „într-unul din ultimii ani ai sec. al XIX-lea”. Autorul „anticipa” de astă dată doar cu câțiva ani.
3. Joseph Marie, baron de Gérando (1772-1842), publicist și filozof francez.
4. Elisée Reclus (1830-1905), mare geograf francez.

De vreme ce nici primul, nici al doilea n-au făcut-o, voi încerca s-o fac eu, în locul lor.

În ziua de 29 mai a celui an, un cioban își veghea turma la marginea unui podiș înverzit de la poalele Retezatului, care domină o vale fertilă, acoperită de copaci cu trunchiuri drepte și îmbogățită de holde mănoase. Galernele, vânturile de nord-vest, trec iarna ca briciaul unui bărbier peste podișul acesta înalt, deschis, lipsit de adăpost. Prin partea locului se spune atunci că-și potrivește barba – și uneori tare din scurt.

Ciobanul n-avea nimic arcadian⁵ în felul cum era înțolită și nimic bucolic în atitudine. Nu era un Dafnis, Amyntas, Tityr, Lycidas sau Melibeu⁶. Nu râul Lignon⁷ îi șoptea la picioarele încălțate în galenți de lemn, ci Jiul valah, ale cărui ape proaspete și pastorale ar fi fost vrednice să curgă prin meandrele romanului Astreea.

Frig⁸, Frig din satul Verești – așa se numea rusticul păcurar. Lungit pe o movilă căptușită cu iarbă, dormea cu un ochi și veghea cu celălalt, ținându-și luleaua mare în gură, șuierând pentru a-și chema dulăii, când vreo oaie se depărta de pășune, sau suflând în buciom și scoțând un sunet împrăștiat de multiplele ecouri ale munților.

Era patru după-amiază. Soarele începea să scapete. Câteva piscuri, cu temelii înecate într-o ceață plutitoare, erau luminate către răsărit. Spre miazăzi și apus două curmături ale lanțului muntos lăsau să treacă pieziș câte un snop de raze, ca niște șuvoaie de lumină strecurate printr-o poartă întredeschisă.

Această descriere orografică ține de porțiunea cea mai sălbatică a Transilvaniei, cunoscută sub denumirea de comitatul Clujului⁹.

5. Arcadia, regiune a Greciei antice, ai cărei locuitori păstori erau, pentru poezii antichității, prototipuri ale nevinovăției și fericirii.

6. Nume de păstori, apărând frecvent în poeziile bucolice.

7. Afluent al Loarei, imortalizat în romanul pastoral Astreea al lui Honoré d'Urfé (1607 – 1627).

8. Ortografia numelor românești fiind cu totul fantezist transcrisă de către Jules Verne, ne-am luat îngăduința de a o restabili, în măsura posibilităților, fără a mai indica de fiecare dată faptul.

9. Reamintim că acțiunea romanului se petrece în vremea stăpânirii

Ciudată fărămă din imperiul Austriei, această Transilvanie, Erdely în limba maghiară, adică „țara pădurilor”! Se mărginește cu Ungaria la nord, cu Valahia la sud, cu Moldova la vest¹⁰. Întinsă pe șaizeci de mii de kilometri pătrați, deci pe șase milioane de hectare – cam a noua parte din Franța – e un fel de Elveție, dar cu jumătate mai mare decât ținutul helvetic, fără a fi mai populată. Cu podișuri potrivite pentru semănături, pășuni îmbelșugate, văi capricios desenate, cu piscuri severe, vârgată de ramificațiile de origine plutonică ale Carpaților, Transilvania e brăzdată de numeroase cursuri de apă care sporesc Tisa și mândra Dunăre, ale cărei Porți de Fier, la câteva mile¹¹ spre sud, închid defileul Balcanilor pe hotarul Ungariei cu imperiul otoman.

Așa arată această veche țară a dacilor, cucerită de Traian în primul veac al erei creștine.

Din ce tip făcea parte ciobanul Frig? Era oare un urmaș al vechilor daci? Greu de spus, văzându-i părul în neorânduială, fața mânjită, barba încălțită, sprâncenele groase ca două perii cu fire roșcovane, ochii de culoare nehotărâtă, între verde și albastru, al căror colț umed era cuprins de cearcănul bătrâneții. Doar are șaizeci și cinci de ani – cel puțin așa s-ar părea. Dar e mare, uscat, drept sub cojocul gălbui și mai puțin lăptos decât i-e pieptul, iar un pictor nu s-ar da îndărăt să-i prindă înfățișarea, atunci când, împodobit cu o pălărie împletită – adevărat dop de paie – și încremenit ca o stană de piatră, se sprijină în toiagul încovrigat la capăt.

În clipa când razele pătrundeau prin curmătura de la apus, Frig se întoarce; apoi, ducându-și mâna pe jumătate închisă la ochi, își făcu un fel de lunetă – așa cum ar fi dus o pâlnie la gură, ca să poată fi auzit la depărtare – și privi cu multă luare-aminte.

habsburgice, de unde termenul de comitat. După cum era firesc. Jules Verne nu cunoștea locurile geografice ale Transilvaniei decât sub denumirile lor oficiale, austro-ungare. Am restabilit pretutindeni în text vechile denumiri românești, pe cit a fost cu putință.

10. Cititorul va corecta singur, firește, hotarele reale ale Transilvaniei.

11. Mila ungurească are 7500 metri. (n.a.)

LBRIS

We know
books

JULES VERNE

FARUL
de la
capătul lumii

Tehnoredactare: Stejărel Decu-Jerep

ISBN: 978-630-6500-75-8

CAPITOLUL I INAUGURARE

Soarele scăpăta în spatele dealurilor care mărgineau spre vest priveliștea. Timpul era frumos. În zare, deasupra mării, despărțit printr-o linie de cer, înspre nord-est și est, câțiva norișori reflectau ultimele raze care nu vor întârzia să se stingă în umbrele înserării. Amurgul e de lungă durată pe această latitudine de 55 grade a emisferei sudice. În clipa când din discul însângerat nu rămase decât o fâșie, se auzi o lovitură de tun de la bordul canonierei Santa-Fe și în vârful brigantinei steagul Republicii Argentina se înalță fâlfâind în bătaia vântului. În aceeași clipă licări lumina farului, construit la o bătaie de pușcă distanță, în spatele golfului Elgor, unde ancorase Santa-Fe. Doi dintre paznicii farului, lucrătorii de pe mal și echipajul adunat în prova navei salutară cu îndelungi urale prima lumină aprinsă pe această coastă îndepărtată. Alte două lovituri de tun, care răsunară până departe, răspunseră celei dintâi.

După această manifestare, pavilioanele canonierei fură coborâte, conform regulamentului navelor de război, și liniștea se lăsă din nou pe Insula Statelor, așezată în punctul unde se unesc apele Atlanticului cu ale Pacificului.

Lucrătorii se îmbarcară neîntârziat la bordul navei Santa-Fe și nu mai rămaseră pe uscat decât cei trei paznici ai farului.

Unul era de serviciu în camera de cart, ceilalți doi nu se duc imediat în locuința lor, dar se plimbă de-a lungul coastei, discutând între ei.

— Știi, Vasquez, zise cel mai tânăr, mâine canoniera va pleca în larg...

— Da, Felipe, răspunse Vasquez, și sper că va avea vreme bună până să ajungă în port...

— E cam departe, Vasquez...!

— Nu e mai departe când vii decât atunci când te întorci, Felipe.

— Mă cam îndoiesc, răspunse, Felipe râzând.

— Și câteodată, băiete, zise Vasquez, faci mai mult la duce-re decât la întoarcere, doar dacă vântul nu bate de fiecare dată la fel! La urma urmelor, 1.500 de mile nu e cine știe ce, când nava are mașini și pânze bune.

— Și apoi, Vasquez, comandantul Lafayate cunoaște bine drumul...

— Care e un drum drept, băiete. A luat-o spre sud ca să vină încoace și o va lua spre nord ca să se întoarcă și, dacă vântul continuă să sufle dinspre uscat, va fi la adăpostul coastei și va naviga ca pe fluviu.

— Dar pe un fluviu care n-ar avea decât un singur mal, zise Felipe.

— Ce importanță are, dacă este malul cel bun și e întotdeauna cel bun când vântul ți-e prielnic.

— E adevărat, aprobă Felipe, dar dacă mergi împotriva vântului...

— Asta ar însemna ghinion, Felipe, și cred că nu-l va avea tocmai Santa-Fe. În 15 zile poate să parcurgă cele 1500 mile și să ancoreze în rada portului Buenos Aires... Dar dacă vântul ar bate dinspre est...

— Atunci n-ar găsi un port de refugiu nici aici, pe coastă și nici în altă parte, în larg!

— Așa cum spui, băiete. În Țara de Foc sau în Patagonia nu te poți opri. Trebuie să ieși în larg, căci altfel riști să te urci pe mal.

— Dar, în sfârșit, după părerea mea, vremea bună va mai ține.

— Părerea ta este și a mea, Felipe. Suntem aproape de începutul verii... trei luni bune înaintea ta, e ceva...

— Și lucrările au fost terminate tocmai la timp.

— Știu, băiete, știi. La începutul lui decembrie. Sau, cum s-ar spune, începutul lui iunie pentru marinarii din Nord. În acest anotimp bântuie mai rar furtuni din acelea care răstoarnă

o navă încărcată tot așa de ușor cum ți-ar smulge pălăria din cap... Și apoi, atâta timp cât Santa-Fe se găsește în port, poate să se dezlănțuie vântul, furtuna sau vijelia cât i-o plăcea!... Nu-i nici o primejdie ca insula noastră să se scufunde cu far cu tot!

— Desigur, Vasquez. De altfel, după ce va transmite acolo știri despre noi, când canoniera se va întoarce cu celălalt schimb...

— Peste trei luni, Felipe...

— Va găsi insula pe locul ei...

— Și pe noi pe ea, răspunse Vasquez, frecându-și mâinile după ce trase adânc din pipă, învăluindu-se într-un nor de fum. Vezi, băiete, nu suntem aici la bordul unei nave pe care vijelia o mână încoace și încolo, sau dacă vrem s-o numim navă, ea este bine înfiptă în coada Americii și nu va fi smul-să din ancora sa... Știi prea bine că aceste meleaguri sunt primejdioase și că mările de la capul Horn au, pe drept cuvânt, o tristă faimă. Că naufragiile pe Insula Statelor au fost nenumărate și că jefuitorii de epave n-ar putea alege un loc mai nimerit pentru a strânge avere! Dar toate acestea se vor schimba, Felipe! Iată că acum Insula Statelor are un far, și nici un uragan, ori de unde ar sufla el, nu va reuși să-l stingă!

Navele îl vor vedea la timp pentru a-și găsi drumul!... Se vor călăuzi după lumina sa și nu vor mai risca să se lovească de stâncile capului San-Juan, de ale lui San-Diego sau Fallows, chiar și pe nopțile cele mai întunecoase! Noi vom fi aceia care vom avea grijă de far și o vom face cum trebuie.

Vasquez vorbea cu atâta însuflețire, încât sfârși prin a-l liniști pe camaradul său. Poate că Felipe nu se gândea cu inima ușoară la lungile săptămâni pe care trebuia să le trăiască pe această insulă pustie, fără să aibă vreo legătură cu semenii săi, până în ziua când le va veni schimbul.

Pentru a termina, Vasquez adăugă:

— Vezi tu, băiete, timp de 40 de ani am colindat toate mările vechiului și noului continent, ca mus, elev marinar, marinar, maistru. Ei bine, acum, când a sosit vârsta să mă pensionez, nu puteam să-mi doresc ceva mai bun decât să fiu paznicul unui far, și încă ce far! Farul de la Capătul Lumii...!

LIBRIS

We know
books

JULES VERNE

**800 DE LEGHE
PE AMAZON**

Tehnoredactare: Stejărel Decu-Jerep

ISBN: 978-630-6500-73-4

PARTEA ÎNTÂI

Capitolul 1 UN PÂNDAR DE CODRU

*Phyjslyddqjdzxgasgzzqqehxgkfndrxujugiocytdxvksbxhhu
ypohdvyrymhuhpaydkjoxphetozsletozsletnmpoffovdpajxhyyno
jyggaymeqynfuqlnmxlyfgsiizmqiztlbqgsqeubvnrcredgruzblr
mxyhqhpzdrrogcrohepqxufivvrplphonthvddqjhsntzhhhnfepmqkyi
niexktogzkyimmfoijdqdpzjqsykrplxhxqrymøklohphotozvksop
suojhd.*

Omul care ținea în mână documentul, al cărui ultim alineat era alcătuit din această ciudată înșiruire de litere, rămase câteva clipe îngândurat, după ce-l mai citi o dată cu luare-aminte. Documentul cuprindea o sută de astfel de rânduri, care nu erau măcar despărțite în cuvinte. Părea că fusese scris cu mulți ani în urmă, și timpul îngălbenise foaia groasă de hârtie acoperită cu aceste hieroglife.

Dar oare după ce reguli fuseseră înșiruite literele? Numai omul acesta ar fi putut s-o spună. Sunt pe lume limbaje ci-frate, asemănătoare încuietorilor de la casele de bani moderne; ele își păstrează taina în același fel: combinațiile în care se află dezlegarea sunt de ordinul milioanelor și viața întregă a unui calculator n-ar ajunge să le inventarieze. Ca să deschizi o casă de bani îți trebuie „cuvântul cheie”; pentru citirea unei asemenea criptograme îți trebuie „cifrul”. După cum vom vedea, cea de față avea să reziste celor mai ingenioase încercări, și încă în împrejurări deosebit de grave. Omul care terminase de recitat documentul nu era decât un simplu pândar de codru.

Sub denumirea de „capitães do mato” sunt cunoscuți în Brazilia agenții însărcinați cu urmărirea sclavilor fugiți. Această funcție datează de prin 1722. Pe atunci, ideile anti-sclavagiste erau împărțite doar de câțiva filantropi. A trebuit să treacă mai bine de un secol înainte ca popoarele civilizate să le accepte și să le pună în practică. Se pare că dreptul de a fi liber, stăpân pe sine, este cel dintâi drept firesc al omului și, cu toate acestea, s-au scurs mii de ani până să le vină câtorva națiuni gândul laudabil de a-l recunoaște.

În 1852 – an în care se va desfășura această povestire – mai existau în Brazilia sclavi, deci și pândari de codru care să-i vâneze. Anumite considerente de ordin economic întârziaseră ora emancipării totale; dar, încă de pe atunci, negrul avea dreptul să se răscumpere, iar copiii lui se nașteau liberi. Prin urmare, nu era departe ziua în care această țară minunată, întinsă cât trei sferturi din Europa, n-avea să mai numere nici un sclav printre cele zece milioane de locuitori ai săi.

La drept vorbind, și funcția de pândar de codru era sortită dispariției, astfel că în perioada aceea câștigurile ce se realizau de pe urma prinderii fugarilor se micșoraseră simțitor. Cu ani în urmă, când meseria era mult mai bănoasă, pândarii de codru alcătuiau o lume de aventurieri, în marea lor majoritate vagabonzi sau dezertori, prea puțin demni de stimă. Se-nțelege de la sine că și la ora aceea vânătorii de sclavi aparțineau drojdiei societății, și, de bună seamă, omul cu documentul nu se deosebea de puțin onorabila tagmă a „capitães do mato”.

Se numea Torres și nu era nici metis, nici indian, nici negru, ca majoritatea camarazilor săi. Era un alb de origine braziliană, cu ceva mai multă învățătură decât i-ar fi cerut situația lui actuală. De fapt era și el un declasat, ca mulți alții ce pot fi întâlniți în ținuturile îndepărtate ale Lumii Noi. Și, într-o perioadă în care legile braziliene interziceau mulatrilor sau altor locuitori cu sânge amestecat anumite funcții, dacă i se aplica și lui această interdicție nu era din cauza originii, ci a purtării nedemne de care dăduse dovadă. De altfel, în clipa de față Torres nu se mai afla în Brazilia. Trecuse de curând granița și rățăcea de câteva zile prin pădurile peruane prin care-și croiește drum Amazonul de Sus.

Torres era un bărbat de vreo treizeci de ani, robust, asupra căruia oboseala unei vieți zbuciumate nu părea să fi lăsat urme, datorită temperamentului său cu totul deosebit și sănătății lui de fier.

Era de statură mijlocie, cu umeri lați, cu trăsături regulate, mersul hotărât, cu obrazul bronzat de arșița tropicelor și acoperit de o barbă neagră și deasă. Ochii lui, adânciți sub sprâncenele îmbinate, te săgețau cu privirea vie, dar tăioasă, a omului lipsit de scrupule. Înainte chiar de a se fi bronzat datorită climatei, fața lui nu numai că nu roșea cu ușurință, ci, dimpotrivă, mai degrabă se schimonosea sub înrăurirea unor patimi nesăbuite.

Torres era îmbrăcat ca un hoț de codru. Hainele lui vedeau o întrebuințare destul de îndelungată: purta o pălărie din piele cu boruri largi, așezată la nimereală, și un pantalon din lână groasă, vârat în carâmbii cizmelor grele, alcătuiind partea cea mai trainică a veșmintelor sale; peste toate acestea, un „poncho” decolorat, îngălbenit, nu lăsa să se vadă nici cum era haina, nici cum fusese odinioară vesta ce-i acoperea pieptul.

Dar, dacă Torres fusese pândar de codru, era limpede că nu-și mai exercita meseria – cel puțin în condițiile de față. Asta se vedea după lipsa mijloacelor de apărare sau de atac, a armelor de foc necesare în urmărirea negrilor. N-avea nici pușcă, nici revolver. Doar la cingătoare purta o unealtă care aducea mai degrabă cu o sabie decât cu un cuțit de vânătoare și căreia i se spune „manchetta”. Pe lângă asta, Torres mai era înarmat cu o „enchada”, un fel de săpăligă folosită îndeosebi la urmărirea tatușilor și agutișilor ce mișună prin pădurile Amazonului de Sus, unde animalele sălbatice sunt, în general, puțin de temut.

Oricum, în ziua aceea, de 4 mai 1852, aventurierul trebuie că era deosebit de cufundat în lectura documentului asupra căruia își ațintise privirea, sau poate că, obișnuit să rățăcească prin pădurile Americii de Sud, rămânea cu totul nesimțitor la frumusețea lor. Fapt este că nimic nu-l putea smulge din înțelețnicirea sa: nici strigătul prelungit al maimuțelor urlătoare, asemuit, pe drept cuvânt, de către domnul Saint-Hilaire cu

LBRIS

We know
books

JULES VERNE

**DE LA PĂMÂNT
LA LUNĂ**

Cunosc.ro
2023

Tehnoredactare: Stejărel Decu-Jerep

ISBN: 978-630-6500-68-0

Partea întâi

Capitolul I. GUN-CLUBUL

În timpul războiului de secesiune al Statelor Unite, un nou club foarte influent se întemeie în orașul Baltimore, în plin Maryland.

Se știe cu câtă energie s-a dezvoltat instinctul militar la acest popor de armatori, comercianți și mecanici. Simpli negustori și-au părăsit tezgheaua pentru a se improviza căpitani, colonei, generali, fără a mai trece prin școlile militare din West-Point¹; ei au egalat în curând în „arta războiului” pe colegii lor de pe vechiul continent și, ca și ei, au repercutat victorii, risipind din plin ghiulele, milioane și oameni.

Dar domeniul în care americanii i-au întrecut îndeosebi pe europeni a fost știința balisticii. Nu pentru că armele lor ar fi atins cel mai înalt grad de perfecțiune, dar ele prezentau dimensiuni neobișnuite și aveau, în consecință, o bătaie la distanțe necunoscute până atunci, în privința tirurilor razante, de sus în jos sau directe, a focurilor colice, în șir sau revers, englezii, francezii, prusacii nu mai au nimic de învățat; dar tunurile lor, obuzierele lor, mortierele lor nu sunt decât pistoale de buzunar pe lângă formidabilele mașini de război ale artileriei americane.

Faptul nu trebuie să uimească pe nimeni. Yankeii, acești primi mecanici ai lumii, sunt ingineri, așa cum italienii sunt muzicieri și germanii metafizicieni din naștere. Așadar, nimic mai natural decât să aducă în știința balisticii ingeniozitatea

1. Academie militară de prestigiu din Statele Unite ale Americii

lor îndrăzneată. De aici, aceste tunuri gigantice, mult mai puțin utile ca mașinile de cusut, dar la fel de extraordinare și cu atât mai admirate. Se cunosc în acest sens minunățiile lui Parrott, Dahlgreen, Rodman, Armstrongii, Pallisser-ii și alde Treuille de Beaulieu n-aveau decât să se încline în fața rivalilor lor de peste ocean.

Deci, în timpul acestei teribile lupte dintre nordiști și sudști, cei mai favorizați erau artileriștii; ziarele Uniunii le celebrau cu entuziasm invențiile și nu exista un negustor cât de neînsemnat, nici un „booby”² cât de naiv care să nu-și bată capul, zi și noapte, cum să calculeze traiectoria nesăbuite.

Iar când un american are o idee, el caută un al doilea american care s-o împărtășească. Dacă-s trei, ei aleg un președinte și doi secretari.

De-s patru, numesc un arhivar și biroul funcționează. Când sunt cinci, convoacă o adunare generală și clubul este constituit. Astfel s-a întâmplat și la Baltimore. Primul care a inventat un nou tun s-a asociat cu primul care l-a turnat și cu primul care l-a strunjit. Acesta a fost nucleul Gun-Clubului³. La o lună după înființarea sa, el număra o mie opt sute treizeci și trei de membri efectivi și treizeci de mii cinci sute șaptezeci și cinci membri corespondenți.

O condiție sine qua non⁴ era impusă oricui voia să intre în asociație, și anume, să fi imaginat sau, cel puțin, să fi perfecționat un tun; în lipsă de tun, o armă de foc oarecare. Dar, pentru a spune totul, inventatorii revolverelor cu 15 focuri, ai carabinelor cu pivotare sau ai pistoalelor-sabie nu se bucurau de o mare considerație. Artileriștii aveau întâietate în toate împrejurările.

„Stima ce-o obțin ei, spuse într-o zi unul dintre cei mai savați oratori ai Gun-Clubului, este proporțională cu masa tunului și în funcție de pătratul distanțelor pe care le ating proiectilele lor.”

Aceasta era, nici mai mult, nici mai puțin, legea lui Newton asupra gravitației universale, transpusă pe plan moral.

2. Gură cască, (n.a.)

3. Clubul-Tun. (n.a.)

4. Fără de care nu se poate. (în limba latină).

Gun-Clubul odată fondat, e lesne de închipuit ce a produs în această direcție geniul inventiv al americanilor. Mașinile de război căpătară proporții colosale și proiectilele ajungeau dincolo de granițele permise, tăind în două pe plimbăreții inofensivi. Toate aceste invenții lăsară mult în urmă timidele instrumente ale artileriei europene. Se poate judeca după următoarele cifre:

Cândva, pe vremurile bune, o ghiulea de tun de 36, de la o distanță de trei sute picioare, trecea prin treizeci și șase de cai așezați în flanc și șazeci și opt de oameni. Era copilăria balistică. De atunci proiectilele au făcut o bună bucată de drum. Tunul Rodman, care lansa la șapte mile⁵ o ghiulea cântărind o jumătate de tonă⁶, ar fi răsturnat ușor cinci sute de cai și trei sute de oameni. La Gun-Club, se punea chiar problema de a se face o probă solemnă. Dar dacă respectivii cai consimțiră să ia parte la experiență, oamenii dădură bir cu fugiții.

Oricum, efectul acestor tunuri era foarte ucigător și la fiecare descărcare combatanții cădeau ca spicele sub seceră. Ce mai însemna, în comparație cu astfel de proiectile, faimoasa ghiulea care la Coutras, în 1587, a scos din luptă douăzeci și cinci de oameni, sau cea care la Zorndoff, în 1758, a ucis patruzeci de infanteriști, sau, în 1742, tunul austriac al lui Kesselsdorf, care la fiecare lovitură arunca șaptezeci de dușmani la pământ? Ce mai contau acele focuri uluitoare de la Jena sau Austerlitz, care decideau odinioară soarta bătăliei? În timpul războiului de secesiune, s-au văzut altele, și mai și. În lupta de la Gettysburg, un proiectil conic, lansat de un tun ghintuit, a atins o sută șaptezeci și trei de confederali; și, în trecere prin Potomac, o ghiulea Rodman a trimis două sute cincisprezece sudști într-o lume evident mai bună. Trebuie menționat, de asemenea, formidabilul mortar inventat de J. T. Maston, distins membru și secretar permanent al Gun-Clubului, la care rezultatul a fost mult mai ucigător, pentru că lovitura sa de încercare a omorât trei sute treizeci și șapte persoane – ce-i drept, din pricina exploziei mortarului!

5. Mila este egală cu 1609,31 m, adică aproape trei leghe. (n.a.)

6. Cinci sute kg. (n.a.)

LBRIS

We know
books

JULES VERNE

**ÎN FATA
STEAGULUI**

Tehnoredactare: Stejărel Decu-Jerep

ISBN: 978-630-6500-76-5

I. HEALTHFUL-HOUSE

Pe cartea de vizită pe care o primi directorul sanatoriului Healthful-House în ziua aceea, adică în 15 iunie 1890, era scris corect acest simplu nume, fără blazon și fără coroană:

CONTELE D'ARTIGAS.

Dedesubt, în colțul cărții de vizită, cineva adăugase cu creionul următoarea adresă: „La bordul goeletei Ebba, ancorată în New-Berne, Pamplico-Sound”. Capitala Carolinei de Nord – unul din cele patruzeci și patru de state ale Uniunii în acea vreme – este Raleigh, oraș destul de important, situat spre interiorul provinciei, la o distanță de vreo sută cincizeci de mile de coastă. Tocmai grație poziției sale centrale a ajuns acest oraș reședința provinciei; sunt alte orașe la fel de importante, altele îl depășesc chiar din punct de vedere industrial și comercial, cum ar fi de pildă Wilmington, Charlotte, Fayetteville, Edenton, Washington, Salisbury, Tarboro, Halifax, New-Berne. Acesta din urmă se ridică la capătul estuarului râului Neuze, care se varsă în Pamplico-Sound – un fel de vast lac marin, ocrotit de insulele și de insulițele litoralului Carolinian, care alcătuiesc un dig natural.

Directorul lui Healthful-House n-ar fi ghicit pentru nimic în lume din ce motiv primea această carte de vizită, dacă ea n-ar fi fost însoțită de un bilet în care se cerea pentru contele d'Artigas permisiunea de a vizita spitalul său. Acest personaj își exprima nădejdea că directorul va binevoi să-i satisfacă cererea, îngăduindu-i să se prezinte chiar în după-masa aceea în tovărășia căpitanului Spade, comandantul goeletei Ebba.

Dorința unui străin de a pătrunde în interiorul lui Healthful-House, care avea pe atunci mare faimă și era un sanatoriu foarte căutat de bolnavii bogați din Statele Unite,

părea foarte firească. Și alți străini, care nu purtau un nume atât de răsunător ca al contelui d'Artigas, vizitaseră această instituție și nimeni nu-și cruțase complimentele la adresa directorului. Acesta se grăbi să acorde autorizația cerută și răspunse că se va considera onorat, deschizând porțile sanatoriului pentru contele d'Artigas.

Healthful-House, care avea un personal ales și se bucura de concursul unor medici dintre cei mai renumiți, era o instituție particulară. Nu ținea de administrația spitalelor și ospiciilor, totuși era controlată de stat și oferea toate condițiile de confort și de igienă, necesare instituțiilor de acest fel, destinate să primească o clientelă bogată.

Cu greu s-ar fi putut găsi o poziție mai fericită pentru un spital decât cea de care se bucura Healthful-House. Pe coasta unei coline se întindea un parc de 200 de acri, în care creșteau esențele minunate ce se găsesc din belșug în America septentrională¹, la o latitudine egală cu cea a insulelor Canare și a Maderei. La poalele parcului se deschidea estuarul larg al râului Neuze, răcorit neîncetat de brizele lui Pamplico-Sound și de vânturile venite din largul mării, de deasupra barajului îngust al litoralului.

La Healthful-House, unde bolnavii bogați erau îngrijiți în condiții igienice fără cusur, erau tratate în general bolile cronice; totuși, administrația nu-i refuza pe cei care sufereau de tulburări intelectuale, când aceste afecțiuni nu păreau a fi incurabile.

De optsprezece luni, un personaj foarte cunoscut se afla internat aici sub o observație cu totul specială, împrejurare care era menită să atragă atenția asupra sanatoriului Healthful-House și motiva, poate, vizita contelui d'Artigas.

Personajul pomenit era un francez, Thomas Roch, în vârstă de patruzeci și cinci de ani. Nu încăpea nici o îndoială că omul acesta suferea de o boală mintală. Totuși, până atunci specialiștii în boli nervoase nu putuseră constata la el pierderea definitivă a facultăților intelectuale. Era foarte evident că,

1. Septentrional – adjectiv de origine franceză, cu sensul de nordic, (n.r.).

în ce privește actele cele mai simple ale vieții de toate zilele, era lipsit de o justă noțiune a lucrurilor. Totuși rațiunea sa rămânea întregă, puternică, invulnerabilă, când se făcea apel la geniul său – și toată lumea știe că geniul și nebunia sunt prea adesea învecinate. E adevărat că facultățile sale afective și senzoriale fuseseră serios zdruncinate. Ori de câte ori ar fi trebuit să intre în funcțiune, nu se manifestau decât prin delir și incoerență. Memoria îl trăda atenția, nu se mai putea concentra, conștiința și judecata dispăreau. În aceste momente Thomas Roch nu mai era decât o ființă fără judecată, neajutorată, lipsită de acel instinct natural al conservării pe care-l găsim până și la animale, astfel încât era nevoie să-i porți de grijă ca unui copil pe care nu-l poți pierde din. Ochi. Iată de ce, în pavilionul nr. 17, pe care-l ocupa în partea de jos a parcului lui Healthful-House, paznicul său era obligat să-l supravegheze zi și noapte.

Când nu este incurabilă, nebunia obișnuită nu poate fi vindecată decât prin mijloace morale, căci medicina și terapeu-tica sunt neputincioase împotriva ei și specialiștii le-au recunoscut de mult ineficacitatea. Dar oare aceste mijloace morale puteau fi aplicate în cazul lui Thomas Roch? Lucru îndoiel-nic, chiar în mediul liniștit și sănătos de la Healthful-House. Într-adevăr, neliniștea, schimbările de dispoziție, iritabilitatea, ciudățeniile de caracter, tristețea, apatia, refuzul de a se îndeletnici cu ocupații serioase sau de a se distra, toate aceste diverse simptome erau foarte evidente la pacientul nostru. Ele n-ar fi putut înșela nici un medic și nici un tratament nu părea în stare să le vindece sau să le diminueze intensitatea.

S-a spus pe drept cuvânt că nebunia înseamnă subiectivitate excesivă, adică o stare în care spiritul e preocupat prea mult de îndeletnicirile sale interioare și insuficient de impresiile venite din exterior. La Thomas Roch, indiferența aceasta era aproape absolută. Nu trăia decât în interiorul propriei sale persoane, pradă unei idei fixe, a cărei obsesie îl adusese în starea în care se afla. Era puțin probabil, dar nu imposibil ca o anumită împrejurare sau un șoc să-l proiecteze în exterior, să-l „exteriorizeze”, ca să folosim un cuvânt destul de exact.

LBRIS

We know
books

JULES VERNE

**INVAZIA
MĂRII**

Cunosc.ro
2023

Tehnoredactare: Stejărel Decu-Jerep

Capitolul 1 OAZA GABČS

- Ce știi?
- Ce-am auzit în port...
- Se vorbea despre nava care umblă după... Care o să-l ducă pe Hadjar?
- Da... În Tunis, unde va fi judecat.
- Și condamnat?
- Condamnat.
- Allah n-o să îngăduie una ca asta, Sohar!... Nu, n-o să îngăduie...!
- Tăcere! Zise deodată Sohar, ciulindu-și urechile ca și cum ar fi auzit un zgomot de pași pe nisip.

Fără să se ridice, se târî spre intrarea micii moschei părăsite unde avea loc această discuție. Mai era încă ziuă, însă soarele urma să dispară curând după dunele ce mărginesc în această parte litoralul Sirtei Mici. La începutul lui martie, amurgul nu ține mult la paralela treizeci și patru de grade din emisfera nordică. Astrul strălucitor nu se apropie aici de orizont printr-o coborâre oblică; pare să cadă vertical, precum un corp supus legilor gravitației.

Sohar se opri, apoi făcu câțiva pași dincolo de pragul calcinat de fierbințeala razelor solare. Privirea sa parcurse într-o clipă șesul dimprejur.

Spre nord, coroanele înverzite ale unei oaze, conturându-se la un kilometru și jumătate distanță. La sud, nesfârșitele întinderi de plajă gălbuie, tivite cu spumă de marea în creștere. La vest, o îngrămădire de dune, profilată pe cer. La est, o bună porțiune din acea mare care formează golful Gabčs și scaldă țărmul tunisian, curbându-se înspre ținuturile Tripolitaniei.

ISBN: 978-630-6500-77-2

Briza ușoară a vestului, după ce împrosătăse aerul zilei, căzuse odată cu lăsarea serii. Nici un zgomot nu ajunsese la urechea lui Sohar. I se păruse că aude pe cineva umblând în jurul aceluia cub de zidărie veche și albă, străjuit de un palmier bătrân, dar recunoscuse că se înșelase. Nimeni, nici dinspre dune, nici dinspre plajă. Înconjură micul monument. Pustiu, și nici o urmă de pași pe nisip în afara celor lăsate de el și de mama lui în fața intrării în moschee.

Trecu abia un minut de la ieșirea lui Sohar și Djemma apăru în prag, neliniștită că nu-și vedea fiul întorcându-se. Acesta, care tocmai se ivea de după colțul clădirii, o liniști printr-un gest.

Djemma era o africană de neam tuareg, trecută de șazeci de ani, înaltă, puternică, dreaptă în talie, plină de energie. Ochii albaștri, ca ai tuturor femeilor din rasa ei, aveau o privire în care ardoarea se întâlnea la fel de intens cu mândria. Albă la piele, ea părea galbenă din cauza ocului ce-i acoperea fruntea și obraji. Era îmbrăcată într-o țesătură de culoare închisă, un burnuz¹ larg din lâna furnizată cu atâta abundență de turmele din Hammâma, care trăiesc pe lângă mlaștinile uscate sau șoturile² Tunisiei inferioare. O glugă îi acoperea capul cu păr bogat, abia încărunțit.

Djemma rămase în locul acela, nemișcată, până ce fiul ei ajunsese lângă ea. El nu descoperise nimic suspect în împrejurimi, iar liniștea nu era tulburată decât de cântecul tânguitor al păsării bu-habibi, vrabia din Djerid; mai multe perechi zburau în direcția dunelor.

Djemma și Sohar se întoarseră în moschee, așteptând ca noaptea să le îngăduie să ajungă la Gabčs fără a fi văzuți.

Conversația continuă astfel:

— Nava a ieșit din Goulette?

— Da, mamă, iar azi-dimineață trecea de capul Bon... Crucișătorul Chanzy...

— O să ajungă în noaptea asta?

1. Manta de lâna cu glugă, purtată de arabi (n.tr.)

2. Șot - lac sărat din zonele de semideșert, care seacă în perioadele secetoase (n.tr.)

— În noaptea asta... Numai dacă nu face escală la Sfax... Dar e mai mult ca sigur că va ancora nu departe de Gabčs, unde fiul tău și fratele meu îi va fi predat...

— Hadjar!... Hadjar!... Murmură bătrâna mamă. Și, tremurând toată de mânie și de durere, strigă:

— Fiul meu... Fiul meu! Ghiaurii au să-l ucidă, nu-l voi mai vedea... Iar el, ei n-o să-i mai poată îndemna pe tuaregi la războiul sfânt!... Nu... Nu! Allah n-o să îngăduie asta.

Apoi, ca și cum criza i-ar fi sleit puterile, Djemma căzu în genunchi într-un ungher al strâmtei încăperi și rămase tăcută.

Sohar se postă din nou în prag, rezemat cu coatele de cadrul ușii, țepăn de parcă ar fi fost de piatră, ca una dintre statuile ce împodobesc uneori intrarea în moschei. Nici un zgomot neliniștitor nu-l smulse din imobilitate. Umbrele dunelor se alungeau încet-încet spre est, pe măsură ce soarele cobora la orizont în partea opusă. La răsărit de Sirta Mică apăreau primele constelații. Felia subțire a discului lunar aflat la începutul primului său pătrar aluneca dincolo de cețurile îndepărtate ale apusului. Se pregătea o noapte calmă și întunecoasă; stelele erau gata să se ascundă sub o perdea de aburi ușori.

Puțin după ora șapte, Sohar reveni lângă mama lui și îi spuse:

— E timpul...

— Așa-i, răspunse Djemma, și mai e timpul ca Hadjar să fie scos din mâinile acelor ghiauri... Trebuie să ajungă afară din închisoarea din Gabčs înainte de răsăritul soarelui... Mâine va fi prea târziu.

— Totul e pregătit, mamă, zise Sohar. Prietenii ne așteaptă. Cei din Gabčs au aranjat evadarea. Cei din Djerid îl vor însoți pe Hadjar și n-o să se lumineze bine de ziuă când ei au să fie deja departe în deșert.

— Iar eu împreună cu ei, declară Djemma, căci n-o să-mi părăsesc fiul...

— Iar eu împreună cu voi, adăugă Sohar. N-o să-mi părăsesc nici fratele, nici mama!

Djemma îl trase spre ea și-l strânse în brațe. Apoi, aranjându-și gluga burnuzului, trecu pragul.

Pe când se îndreptau spre Gabčs, Sohar mergea cu câțiva pași înaintea ei. În loc să urmeze liziera țărnelui, de-a lungul

LBRIS

We know
books

JULES VERNE

**TINUTUL
'
BLĂNURILOR**

VOL 1

Tehnoredactare: Stejărel Decu-Jerep

ISBN: 978-630-6500-78-9

PARTEA ÎNTÂI

Capitolul I. O serată la fortul Reliance.

În seara aceea – 17 martie 1859 – căpitanul Craventy dădea o serbare la fortul Reliance. Cuvântul „serbare” nu trebuie să dea impresia că era vorba de o petrecere grandioasă, de un bal la Curte, de un „raout”, cum spun englezii unei reuniuni mondene, zgomotoase, sau de o festivitate cu mare orchestră. Recepția căpitanului Craventy era mult mai modestă, deși căpitanul făcuse totul pentru a-i da cât mai multă strălucire.

Într-adevăr, sub supravegherea caporalului Joliffe, marea sală de la parter fusese transformată. Se mai vedeau încă pereții de lemn, întocmiți din trunchiuri de copac aproape necio-plite, așezate orizontal, dar patru steaguri englezești, puse în cele patru colțuri ale încăperii, și niște panoplii, împrumutate de la arsenalul fortului, le ascundeau goliciunea. Dacă grinzi-le lungi ale tavanului, zgrunțuroase și negre de fum, se sprijineau pe contraforturi lucrate grosolan, în schimb două lămpi cu abajururi de tablă atârnav ca niște adevărate lustre de lanțurile lor și răspândeau suficientă lumină în atmosfera încețoșată a sălii. Ferestrele erau înguste; câteva din ele se asemețiau chiar cu ferestruicile unei cetăți; geamurile, acoperite de chiciură groasă, opreau privirile curioase să vadă ce se petrece înăuntru, iar două sau trei fâșii de pânză roșie, în chip de draperii, potrivite cu gust pe lângă rame, stârneau admirația invitaților. Cât despre podeaua, alcătuită din dulapi grei bine îmbinați, caporalul Joliffe o măturase cu grijă pentru această serată. Nici un fotoliu, nici o canapea, nici un scaun sau alt

fel de mobilă modernă nu împiedicau oaspeții să se miște în voie. Bănci de lemn pe jumătate îngropate în perete, cuburi masive cioplite din topor și două mese cu picioare groase formau tot mobilierul sălii, dar perețele despărțitor, a cărui ușă îngustă, cu un singur canat, dădea în camera învecinată, era împodobit pitoresc și cu fast. Agățate de grinzi, una mai frumoasă ca alta, erau rânduite blănuri scumpe care n-ar fi putut fi văzute nici în cele mai luxoase vitrine din Regent-Street sau de pe Newski Prospect. S-ar fi zis că toată fauna ținuturilor arctice a trimis câte un exemplar din cele mai admirabile blănuri ale sale, pentru a fi reprezentat în acest decor. Privirile nu știau la care din ele să se oprească mai întâi: la cele de lup, de urs cenușiu, de urs polar, de lutră, volverenă, vizon, castor, ondatra, de hermină sau de vulpe argintie. Deasupra acestei expoziții se desfășura o deviză ale cărei litere fuseseră decupate artistic, din carton colorat – deviza cunoscutei Companii a Golfului Hudson:

PROPELLE CUTEM¹

– Într-adevăr, caporale Joliffe, zise căpitanul Craventy, te-ai întrecut pe tine însuși!

– Cred și eu, domnule căpitan, cred și eu, răspunse caporalul. Dar să fim drepți. O parte din laudele dumneavoastră le merită doamna Joliffe, care m-a ajutat în toate.

– Este o femeie pricepută, caporale.

– Neîntrecută, domnule căpitan.

În mijlocul sălii se găsea o sobă uriașă, jumătate de cărămidă, jumătate de teracotă, al cărei burlan gros de tablă, ieșind prin acoperiș, împrăștia în văzduh șuvoaie de fum negru. Soba trăgea, duduia și se încălzise la roșu, datorită lopeților de cărbune pe care le arunca fără încetare un soldat anume însărcinat cu această îndeletnicire. Câteodată o pală de vânt se-nvârtejea în jurul hornului. Un fum acru, împins înapoi, răbufnea atunci prin gura sobei și se răspândeau în sală; limbi de foc lingeau ușița de fontă și un nor opac învăluia lumina lămpilor și îmbăcsea grinzile plafonului. Dar acest mic

1. *Propelle cutem* – înfige cuțitul (în limba latină) – o ironie a autorului la adresa vânatului fără restricții.

neajuns nu-i prea supăra pe invitații fortului Reliance. Soba încălzea și căldura pe care o dădea nu era prea scump plătită, căci afară bântuia un ger strașnic, sporit de vântul tăios de la nord.

Într-adevăr, se auzea cum șuiera viscolul în jurul casei. Fulgii transformați în ace de gheață se izbeau țăcănind de chi-ciura geamurilor. Șuierături ascuțite pătrunzând prin ușorii ușilor și tocurele ferestrelor ajungeau la o intensitate supărătoare. Urma apoi o tăcere adâncă. Părea că natura se odihnea puțin, apoi vijelia se dezlănțuia din nou cu o putere înspăimântătoare. Se simțea cum casa se clatină pe piloți, scândurile trosneau și grinzile gemeau. Un străin, mai puțin obișnuit ca oaspeții fortului cu asemenea condiții atmosferice, s-ar fi întrebat dacă furtuna nu va dărâma această îmbinare de scânduri și bârne. Dar musafirilor căpitanului Craventy le păsa prea puțin de viscol, și nici dacă ar fi fost afară nu s-ar fi speriat mai mult decât petrelii albi, care se zbenguiau în plină vijelie.

Totuși, în ce-i privește, trebuiesc făcute unele observații. La reuniune luau parte vreo sută de persoane de ambele sexe. Două numai două femei nu făceau parte din personalul obișnuit al fortului Reliance. Acest personal se compunea din căpitanul Craventy, locotenentul Hobson, sergentul Long, caporalul Joliffe și din vreo șaizeci de soldați sau funcționari ai Companiei. Câțiva erau însurați – printre alții, caporalul Joliffe, soț fericit al unei canadiene vioaie și agere, un anume Mac Nap, scoțian, căsătorit tot cu o scoțiană, și John Rae, care de curând luase de nevastă pe o localnică indiană. Fără deosebire de rang, ofițeri, funcționari sau soldați erau în această seară oaspeții căpitanului Craventy.

Nu toți lucrau pentru Companie. Forturile din vecinătate – și în aceste ținuturi distanța dintre vecini este de cam o sută de mile – acceptaseră și ele invitația căpitanului Craventy. Un mare număr de funcționari sau agenți veniseră de la fortul Providence sau fortul Resolution, aparținând circumscripției lacului Esclave, și chiar de la fortul Chipewan și fortul Liard, situate mult mai la sud. Era unul din rarele divertismente, o distracție neașteptată fără doar și poate, dorită cu înfrigurare

LBRIS

We know
books

JULES VERNE

**TINUTUL
BLĂNURILOR**

VOL 2

Tehnoredactare: Stejărel Decu-Jerep

ISBN: 978-630-6500-79-6

PARTEA A DOUA.

Capitolul I. Fortul plutitor.

Fortul Esperance, înființat de locotenentul Jasper Hobson la limitele mării polare, derivase! Curajosului agent al Companiei i se putea aduce vreo învinuire? Nu. Oricare altul s-ar fi înșelat ca și el. Nici o prevedere omenească nu putea să-l pună în gardă împotriva unei asemenea eventualități. Crezuse că a clădit pe stâncă și nu clădise nici măcar pe nisip. Această bucată de teritoriu care forma peninsula Victoria, indicată de cele mai exacte hărți ale Americii engleze ca făcând parte din continentul american, se desprinsese brusc de el. Peninsula nu era, de fapt, decât un sloi imens cu o suprafață de 150.000 mile pătrate, pe care aluviunile succesive îl preschimbaseră, în aparență, într-un teren solid de unde nu lipsea nici vegetația, nici humusul. Lipit de litoral de mii de secole, fără îndoială că seismul din 8 ianuarie rupsese istmul și peninsula se transformase în insulă, dar o insulă rătăcitoare, nestatornică, pe care curenții marini o târau de trei luni pe Oceanul arctic!

Da! Nu mai era decât un sloi care ducea cu el fortul Esperance și pe locuitorii săi! Jasper Hobson înțelese imediat că nu putea exista altă explicație a schimbării de latitudine constatate. Istmul, adică limba de pământ care lega peninsula Victoria de continent, se rupsese desigur din cauza unei convulsii subterane, provocată de erupția vulcanică, cu câteva luni mai înainte. Atâta timp cât ținuse iarna boreală, atâta timp cât marea rămăsese înghețată din cauza frigului aspru,

această ruptură nu adusese nici o modificare poziției geografice a peninsulei. Dar când sosi dezghețul, când sloiurile se topiră sub razele soarelui, când banchiza împinsă spre larg se retrase dincolo de limitele orizontului, când marea fu în sfârșit liberă, acest teritoriu aflat pe temelia sa de gheață intră în derivă, cu pădurile, falezele, promontoriul, lacul și mările sale, sub influența vreunui curent necunoscut. Era antrenat astfel de mai multe luni, fără ca oamenii de pe el, care în timpul sezonului de vânătoare nu se depărtaseră de forțul Esperance, să-și fi putut da seama. Nici un punct de reper, cețurile restrângând vizibilitatea la cel mult câteva mile, neșicarea aparentă a solului, nimic nu putuse indica, nici locotenentului Hobson, nici tovarășilor săi, că din continentali deveniseră insulari. Era chiar de mirare că orientarea peninsulei nu se schimbase, cu toată deplasarea ei, ceea ce se datoră desigur întinderii și direcției rectilinii a curentului pe care-l urma. Într-adevăr, dacă punctele cardinale s-ar fi schimbat în raport cu capul Bathurst, dacă insula s-ar fi învârtit în jurul axei sale, dacă Soarele și Luna ar fi răsărit și apus la un orizont nou, Jasper Hobson, Thomas Black, doamna Paulina Barnett sau oricare altul ar fi înțeles ce se petrecuse. Dar, din anumite cauze, deplasarea se făcuse urmând una din paralelele globului și, oricât de rapidă ar fi fost, nu putea fi simțită.

Jasper Hobson, cu toate că nu se îndoia de curajul, sângele rece și forța morală a tovarășilor săi, nu voi totuși să le facă cunoscut adevărul. Va rămâne oricând destul timp să le expună noua situație în care se găseau, după ce o va fi studiat cu multă grijă.

Din fericire, acești oameni de treabă, soldați sau lucrători, nu se prea pricepeau la observații astronomice, nici la probleme de longitudine și latitudine și deci nu putură trage concluziile schimbării ce se petrecuse de câteva luni în coordonatele peninsulei, care-l preocupau, pe drept cuvânt, pe Jasper Hobson.

Locotenentul, hotărât să nu spună nimic atât cât va putea și să ascundă o situație care-i părea în prezent fără ieșire, făcu apel la toate resursele sale de energie. Printr-un suprem efort de voință, care nu scăpă doamnei Paulina Barnett,

redeveni stăpân pe sine și se sili să-l consoleze din toate puterile pe nefericitul Thomas Black care se văita și-și smulgea părul din cap.

Căci astronomul nu bănuia în nici un fel fenomenul căruia îi căzuse victimă. Deoarece nu observase, ca locotenentul, ciudățeniile acestui teritoriu, nu putea nici să înțeleagă, nici să presupună nimic altceva, în afară de faptul știut care-l supărase atât de tare și anume că în acea zi, la ora cunoscută, Luna nu acoperise în întregime Soarele. Dar ce trebuia să creadă? Că, spre rușinea observatoarelor, efemeridele erau greșite și că eclipsa atât de mult așteptată, eclipsa lui, a lui Thomas Black, pe care venise s-o vadă într-un ținut atât de îndepărtat și cu prețul atâtor greutateți, nu fusese „totală” pentru această zonă a globului terestru, aflată pe paralela 70? Nu, niciodată n-ar fi admis așa ceva! Niciodată! De aceea dezamăgirea sa era nespuse de mare și trebuia să fie astfel. Dar Thomas Black avea să afle curând adevărul.

Între timp Jasper Hobson, lăsându-i pe tovarășii săi să creadă că ratarea eclipsei totale nu putea să-i intereseze decât pe astronomi, iar pe ei nu-i privea deloc, îi îndemnă să-și reia lucrul, ceea ce se și pregăteau să facă. Dar în momentul când erau gata să părăsească vârful capului Bathurst pentru a se întoarce la fabrică, caporalul Joliffe, oprindu-se deodată, zise, salutând reglementar:

— Domnule locotenent, aș putea oare să vă pun o simplă întrebare?

— Fără îndoială, caporale, răspunse Jasper Hobson, care nu prea știa ce putea să-l întrebe subordonatul său. Haide, vorbește!

Dar caporalul nu spuse nimic. Ezita. Nevestica lui îl îndemnă, dându-i cu cotul.

— Ei bine, domnule locotenent, reluă caporalul, privitor la această a 70-a paralelă. Dacă am înțeles bine, nu mai suntem unde ați crezut că ne aflăm...

Locotenentul se încruntă.

— Într-adevăr, răspunse el evaziv... ne-am înșelat în calculele noastre... prima noastră observație a fost greșită. Dar de ce... În ce măsură poate să te preocupe acest lucru?